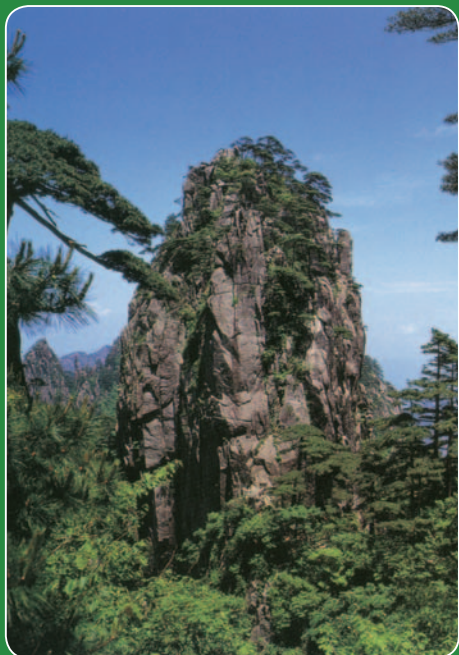
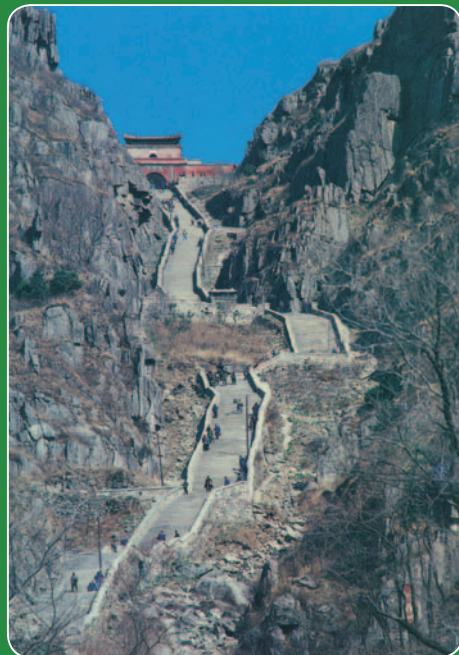
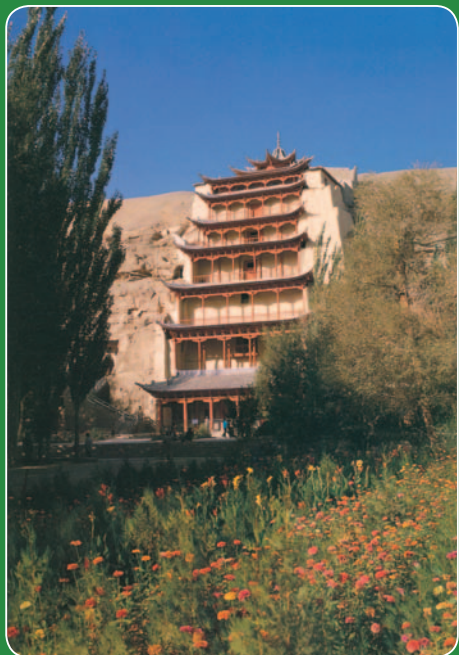

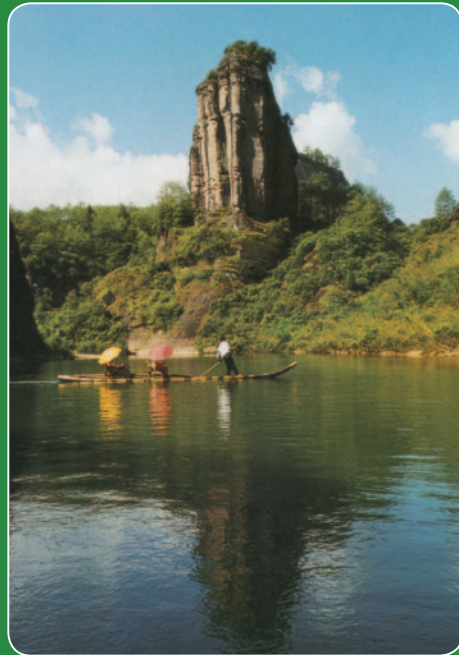
Čína – Hory Huangshan

Čína – Hora Taishan

Čína – Jaskyne Mogao

Čína – Hory Wuyi

ENVIROMAGAZÍN

Ročník 12/2007

www.enviromagazin.sk

20 Sk

4

KONCEPCIA ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI SR

LESNÉ HOSPODÁRSTVO A TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

**CELOSPOLOČENSKÝ VÝZNAM FUNKCIÍ PÔDY
A POTREBA ICH UDRŽATEĽNÉHO VYUŽÍVANIA**

Čína – Hora Taishan

Hory Taishan (Taishan) tvorí 112 vrchov, ktoré vystupujú nad južnou pravostannou časťou nivy Žltej rieky (Huang He) do nadmorskej výšky až po Vrchol Neřitřového císařa, odkiaľ dovidíte na Žlté more. Sem přicházali čínski císaři obětovat Nebesám, lebo odliatlo bolo najlepšie vidieť východ slnka. Taishan oddávna patril k platin posvätným horám Číny a považujú ho za kolísku čínskej civilizácie, obývanú už v paleolite a neolite (pred 400 tisíc rokmi).

Prírodné prostredie hôr Taishan charakterizuje množstvo bráň, 98 skalných stien, 48 jaskýň, 102 potočkov a veľa prameňov, vodopádov a jazierok. Kulturné dedičstvo Taishanu predstavuje 22 chránov, 97 lokalít s tunami, 819 kamenných stiel, 1 018 napisov na skalných stenách, 11 brán, 14 kamenných podchodkov, 14 besiedok, 4 pavilióny a tisíce do skál vytesaných schodov. Na vrchol hôr vedie z mestiečka Talian 10 km dlhá trasa, v rámci ktorej treba do výšky 1 350 m n. m. prekonať asi 6 660 schodov. Od roku 1983 k tomuto bodu vedie po trase dlhý 2 100 m prvá čínska lanovka. Posledných 1 200 schodov vedúcich „do neba“ vedie k Južnej nebeskej bráne zo 14. storočia. Za ňou na vrchole pozdĺž Rajskej cesty stojí viaceré chránov, z ktorých vyniká najmä Chrám azúrovej obľoby z 10. storočia. Ďal ho postavil tretí cisár dynastie Sung s využitím bronzu a železa aj na krytinu. Na samotnom Vrchole nebeského stĺpu, nazývaného aj Vrch Neřitřového císařa, stojí Chrám Neřitřového císařa s jeho bronzovou podobizňou. Blízko postavil Pavlón pohľadu na Slnko, z ktorého vidieť východ slnka nad oceánom. Ďalším je Pavlón pohľadu na Žltú riekku, z ktorého sa sleduje západ slnka nad Žltou riekou. Tu na vrchole je aj napísané: Z tohto miesta sa Konfuciovi zdal svet malým.

Hory Taishanu pokrýva na 79,9 % vegetácia s 989 druhmi vyšších rastlín, z toho 433 druhmi dreven. Až 462 druhov rastlín sa využíva na liečenie. Z asi 200 druhov choriádov 122 reprezentuje avianum. Hore potokmi až do výšky 800 m vyplávajú sladkovodné ryby druhu Varicorhinus macrolepis. Na severnej strane hôr objavili 133 hrobiek a 2 100 hrobov z obdobia neolitu – kultúry Dawenkou (spréd 5 000 – 6 000 rokov), ktorá sa odlišuje od južnej neolitckej kultúry Lungšan.

Súčasťou SD je Hora Taishan od roku 1987 (Paríž).

Čína – Hory Wuyi

Na hory Wuyi a ich okolie sa sústredovala pozornosť ľudí už oddávna. Už pred 4 000 rokmi tu sídlili ľud kultúry Min Yue. Na tomto území sú najvyznamnejšie nálezy z obdobia dynastie Han (206 pred n. l. – 220 n. l.), na samostatnej juhovýchodnej malej lokalite (48 ha) pri rieke, vzdalenej 10 km. Ide o zvyšky juhovýchodnej malej lokality (48 ha) pri rieke, vzdalenej 10 km. Ide o zvyšky bývalého mesta Chenggum objavené v roku 1958. Charakterizuje ho 8 m vysoké a 4 m hrubé opevnenie, cez ktoré sa prechádzalo štyrmi bránami zo slúše a tromi vodnými cestami. Posvätné hory sa stali prvým centrom taoizmu a jedným z prvých chránených území na svete. Už v roku 748 v nich císař Xuan Zong z dynastie Tang (618 – 907 n. l.) zakázal výrub stromov a rybolov. Hory navštevovali císaři, esetři, umelci a myslitelia z celej Číny. Tu vznikla v roku 1183 akadémia Wuyi Jingshe a Zhu (1130 – 1200) sfornuloval učenie neokonfucionizmu, ktorý sa presadil ako štátna filozofia. V období vlády dynastie Severných Song (960 – 1126) až dynastie Qing (1644 – 1911) tu pôsobilo až 35 akadémií, ktoré sa zaoberali harmóniou človeka a prírody. Z tohto obdobia sa zachovalo v horách asi 60 taoistických chránov a kláštorov a tu sa v 11. až 16. storočí rozvinula kultúra čajlu, odliatlo ho vyvážali na císařský dvor. Západnú časť pohoria budujú vulkanické horniny, ryolitý a granitý, východnú rozčlenené červené pieskovce bizarných tvarov. V krásových horninách objavili 72 jaskýň. Na teplú a vlhkú oblasť nižších nadmorských výšok sa viažu vždyzelené listnaté lesy, prechádzajúce do humidných subtropických lesov. Celkove z 2 888 druhov vyšších rastlín 28 zapísal na Červený zoznam Číny. Okrem toho tu zistili 840 druhov nižších rastlín a húb. Faunu hôr Wuyi charakterizuje asi 5 000 druhov, z toho 475 choriádov – 71 druhov cicavcov, 256 druhov vtákov, 73 druhov plazov, 35 druhov obojživelníkov, 40 druhov hmyzu. Zo 49 čínskych endemických druhov choriádov sú 3 lokálne endemity. Prírodnú rezerváciu Wuyishan a Scenérický a historický významný areál Wuyishan navštívi ročne asi 700 000 návštevníkov, z nich 120 000 smeruje do sprístupnených jaskýň Nebeských súvislostí a 300 000 do Rokliny deviatich zákutí.

Súčasťou SD sú Hory Wuyi od roku 1999 (Marakeš).

Čína – Hory Huangshan

Najkrajšie čínske hory Huangshan (Huangshan 1 873 m n. m.) charakterizujú 4 diery – skaly, borovice, horúce planene a oblaky. Podľa Číňanov svojimi krásami odkrývajú 16 kvalít sveta. V ich 36 roklinách pramení 36 vodných tokov, ktoré sa zlievajú do 24 nek dvoch väčších povodí Cahnglingang a Qiantangliang s množstvom jazierok, vodopádov, studených i horúcich prameňov. V horatej krajine 77 vrchov presahuje 1 000 m n. m., z nich Hora lotosového kvetu siaha do výšky 1 864 m n. m. Vlacceré pomenovali podľa ich výzoru, napríklad Skaly deviatich drákov. Posvätné Žlté hory pomenoval a ich ochranu vyhlásil 17. 6. 747 taoista a čínsky cisár Xuanzong (Tian Bao) z dynastie Tang (618 – 907 n. l.). Podľa legend ukrývajú elixír nesmrteľnosti. Budujú ich najmä granitý, dioritý, kremenca a metamorfované horniny. Lesnú vegetáciu do 800 m n. m. tvorí najmä borovica Massonova (Pinus massoniana), vyššie endemická borovica huangšanská (P. huangshanensis), ktorá zaberá až 56 % plochy chráneného územia. Celkove tu rastie asi 1 650 druhov rastlín, z toho 240 druhov machov, 100 druhov papradí, 14 nahosemenných a 1 300 kryosemenných rastlín. Z asi 300 tunajších choriádov možno uviesť 48 druhov cicavcov, napríklad makaka rězuska, makaka medvedieho, medveda himalájskeho, cibetu žltý, kuona horského, jazveca čínskeho, jeleňa škvrnitého sika a ďalších. Ďalej sa tu vyskytuje 170 druhov vtákov, 38 druhov plazov, 20 druhov obojživelníkov a 24 druhov rýb.

Huangšan svojou krásou oddávna priťahoval básnikov, maliarov, pustovníkov a pútnikov. Na prelome 14. storočia, najmä v období vlády mongolskej dynastie Yuan (1271 – 1368), postavili v horách až 64 chránov a kláštorov, z ktorých sa zachovalo 20, ktoré dodnes slúžia ako pútnické miesta.

Mstičky rěz, krajiny výrazne ovplyvnil čínsku umeleckú tvorbu, ktorú dodnes reprezentuje tzv. huangšanská kultúra, zložená z malieb, rytín, básní, esejí a príbehov. Dominuje v nej krajinomaľba štýlu Šan Šui – Hora a voda, ktorá sa rozvinula od 16. storočia.

Súčasťou SD sú Hory Huangshan od roku 1990 (Barf).

Čína – Jaskyne Mogao

Jaskyne Mogao (Mogao Ku) poznajú vo svete aj pod názvom Tun-chuang (Dunhuang), podľa neďalekého Mesta písku v západnej časti provincie Gansu, ktoré spomenul už Marco Polo ako Sa -dou-wei. Volajú ich aj Jaskyne tisícov buddhov (Chien-fu-tung), ktoré sem do hôr Mingša-Šan (Mogao, Hory hliniaceho písku) a východne od sídla Mingstoshan (Ming Šo Šan) umiestnili obchodníci, mnisi – vyznávači budhizmu. Vyvorili tak najbohatšiu zbierku budhistického umenia na svete. Základ tvorí v púštnej oblasti v zábere doliny 70 m vysoká a 1,6 km dlhá skalná stena, do ktorej podľa legendy mních Lo Cchun (Yue Zhun) údajne v roku 366 vysedal prvú jaskyňu ako reakciu na svoj sen. Skutočnosťou zrejme je, že výklenky so sochami tu už boľ dávno predtým v období vlády dynastie Han (206 pred n. l. – 220 n. l.), no asi v 4. storočí v umelej jaskyni vznikol prvý vymalovaný budhistický chrám. Po ňom v rokoch 581 až 1056 vznikli ďalšie, uzatvorené pred snečnými lúčmi. Po dlhé roky sem na sväté miesto – brány budhizmu do Číny, přichádzali vyznávači budhizmu. Okrem toho išlo o krížovačku Veľkej hodvábnej cesty a dôležitú stanicu karavan pred púšťou Taklamakan, kde napájali zvieratá vodami z Alhyn-taghlu.

Vlacceré čalné steny chránov sa zvlitli a odkryli umele jaskyne, z ktorých dodnes je navštevovaných 492. Do najmenšej z nich sa ľadva dá vsunúť hľadá, najväčšia dosahuje plochu 268 m². Najvyššia jaskyňa meria k stropu 40 m, pričom zvonka vyzerá ako deväťposchodová veža.

V jaskyniach pokrýva steny 45 000 m² malieb a nachádza sa vyše 2 300 po-malovaných iterakcií i v drevených soch Buddhu. Z nich najväčšia presahuje 33 m. Pre veľké sochy Buddhov museli pospáť niekoľko jaskýň nad sebou. Lokality nepredstavuje len kólsku čínskeho budhizmu, ale dokladuje 1500-ročný vývoj čínskeho umenia. Najstaršie fresky v južnej časti steny sa nachádzajú v 22 jaskyniach z čias dynastie Severných Wei (Toba Kuej, 386 – 534). Pri reštaurovaní malieb v roku 1900 jeden mních objavil zamurovanú miestnosť (jaskyňu rukopisov) s množstvom budhistických, taoistických, konfuciánskych, manichejských a parastických rukopisov (cca 45 000).

Súčasťou SD sú Jaskyne Mogao od roku 1987 (Paríž).